

ศัพท์เฉพาะทางการวิจัย(๕)

(Research Terminology)



น.อ.หญิง ดร. ประอร สุนทรวิภาต
หัวหน้ากองสถิติและวิจัย โรงเรียนนายเรือ

ศัพท์เฉพาะทางการวิจัย (๕) เป็นการเริ่มต้นคำศัพท์ในหมวดตัวอักษร B จำนวน ๔ คำ คือ คำว่า Basic Assumption, Basic Research, Bibliography และ Boston Survey พร้อมยกตัวอย่าง การเขียน ข้อตกลงเบื้องต้น และบรรณานุกรมในเอกสารการวิจัย

คำที่ ๗ **Basic Assumption** : ข้อตกลงเบื้องต้น

Basic Assumption (ข้อตกลงเบื้องต้น) เป็นเงื่อนไขของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งข้อตกลงไว้ (Assumed) ว่าเป็นจริงโดยไม่ต้องทดสอบ ซึ่งควรจะบอกลงไปว่ามีอะไรบ้าง สิ่งที่คุณวิจัยสมมติขึ้นเองว่าเป็นจริงนี้ ควรจะต้องมีเหตุผลที่เหมาะสมหรือมีประจักษ์พยานยืนยัน ซึ่งผู้วิจัยพร้อมที่จะแสดงให้เห็นได้เสมอว่าเป็นจริงตามนี้ เช่น ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาลักษณะอันใดอันหนึ่งของหมู่บ้าน โดยการแจกแบบสอบถามให้ชาวบ้านตอบ ผู้วิจัยจะต้องตั้งข้อตกลงไว้แล้วว่า ชาวบ้านอ่านหนังสือออก ถ้าความจริงไม่ได้เป็นตามนี้ การวิจัยเรื่องนี้ก็จะไม่มีความหมาย ถ้าข้อตกลงเบื้องต้นข้อใดเป็นการ Assumed ที่มากเกินไปในสายตาของผู้อื่นแล้ว ก็ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะนำมาเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย นอกเสียจากว่าจะมีหลักฐานหรือผลการวิจัยอื่นที่พร้อมจะนำมายืนยันว่าข้อตกลงนี้เป็นจริง หรือเหมาะสมด้วยเหตุผล (ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์, ๒๕๒๗)

ตัวอย่างข้อตกลงเบื้องต้นของงานวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์การประเมินโครงการฝึกอบรมในประเทศไทย (ประอร สุนทรวิภาต, ๒๕๒๖) ข้อตกลงเบื้องต้นในงานวิจัยนี้คือ

- ๑.) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาให้คำสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามตรงตามความเป็นจริง
- ๒.) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารการประเมินโครงการฝึกอบรมทั้งของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน นั้น ถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เพราะเป็นข้อมูลจากเอกสารซึ่งผลิตโดยผู้รับผิดชอบในการประเมินโครงการฝึกอบรมโดยตรง
- ๓.) โครงการฝึกอบรมในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นตัวแทนของการฝึกอบรมทั้งในอดีตและที่จะมีมาในอนาคต

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยนี้ จะเขียนไว้ในเอกสารโครงการวิจัย (Research Proposal) และในเอกสารรายงานผลการวิจัย (บทที่ ๑)

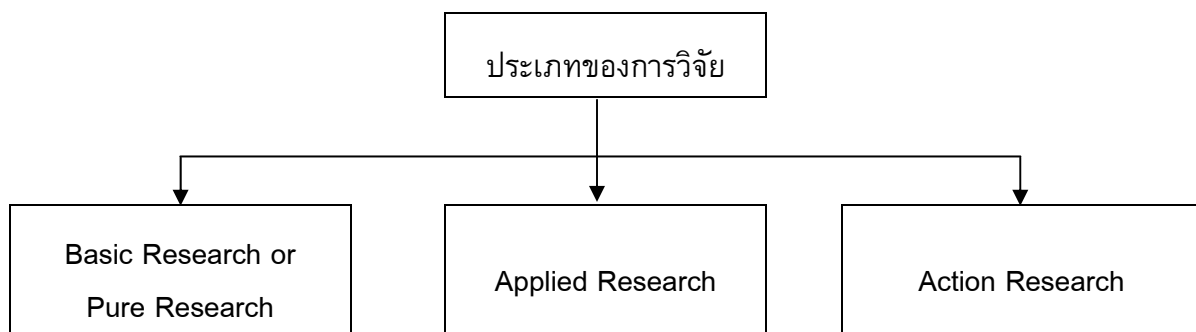
งานวิจัยบางเรื่องไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ก็ได้ ถ้าผู้วิจัยเห็นว่าเป็นข้อตกลงพื้นฐานธรรมดา

คำที่ ๘ Basic Research : การวิจัยพื้นฐาน

Basic Research (การวิจัยพื้นฐาน) เป็นการวิจัยชนิดหนึ่ง มีความหมายเช่นเดียวกับการวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Research) คือ เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงกับปรากฏการณ์ที่มุ่งศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจพื้นฐาน การวิจัยนี้ไม่มีความประสงค์ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง แต่การวิจัยนี้จะเป็ประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและการวิจัยในขั้นต่อไป (ยุทพงษ์ กัยวรรณ, ๒๕๔๓) ซึ่งมีความมุ่งหมายในการนำไปใช้ประโยชน์ต่างจากการวิจัยประยุกต์และการวิจัยปฏิบัติการที่ผู้เขียนเคยให้คำอธิบายไว้ก่อนแล้ว คือ

การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงหรือความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง โดยมุ่งที่จะนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริง เพื่อการแก้ปัญหาและการตัดสินใจเพื่อพัฒนาโครงการหรือวิธีการ เป็นต้น

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ถือเป็นการวิจัยประยุกต์วิธีหนึ่ง แต่ต่างจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการจะศึกษาเฉพาะที่ เฉพาะหน่วยงาน เพื่อนำผลที่ได้มาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงในการทำงาน โดยหวังที่จะปรับปรุงแก้ไขสภาพการทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม



แผนภูมิแสดงประเภทของงานวิจัย จำแนกตามประโยชน์ของการวิจัย



คำที่ ๙ *Bibliography* : บรรณานุกรม

Bibliography (บรรณานุกรม) เป็นรายการของสิ่งพิมพ์ เอกสาร และหลักฐานต่างๆ รวมทั้ง โสตทัศนูปกรณ์ทุกประเภทที่นำมาใช้อ้างอิง หรือใช้ศึกษาค้นคว้าประกอบการศึกษาวิจัยและการเขียน รายงาน ซึ่งต่างกับเอกสารอ้างอิง (References) ซึ่งจะมีเฉพาะรายการเอกสารและหลักฐานที่ได้อ้างอิง ไว้ในเนื้อรายงานเท่านั้น โดยบรรณานุกรมที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าจะเขียนพิมพ์ไว้ทั้งหมด หรือ จะเลือกเฉพาะที่เคยทำเป็นเชิงอรรถไว้เท่านั้นก็ได้ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, ๒๕๔๐)

การเขียนบรรณานุกรมในเอกสารรายงานผลการวิจัยนั้นก็มีหลักเกณฑ์ในการเขียนเช่นเดียวกับการเขียนบรรณานุกรมของบทความวิชาการ หรือหนังสือวิชาการ ทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถ้ามีรายการเอกสาร ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ก็ให้เรียงรายการเอกสารที่เป็นกลุ่มภาษาไทยให้หมดก่อน แล้ว จึงต่อด้วยกลุ่มรายการเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ โดยในแต่ละกลุ่มนั้นให้เรียงลำดับตามตัวอักษร

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างการเขียนบรรณานุกรมของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (๒๕๒๗) ที่มีรายการ เอกสารทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษในหลากหลายรูปแบบของเอกสารทั้งที่เป็นหนังสือตีพิมพ์ วิทยานิพนธ์ และเอกสารอัดสำเนา

ตัวอย่าง : บรรณานุกรม

โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. สังคมศาสตร์กับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๒.

จีระพันธ์ พูลพัฒน์. “พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔.

ฉลอง สุนทรวาณิชย์. “วิวัฒนาการและแนวการศึกษาด้านประวัติศาสตร์” (เอกสารอัดสำเนา), ๒๕๒๕.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. “หลักฐานทางประวัติศาสตร์” (เอกสารอัดสำเนา), ๒๕๒๕.

ณรงค์ พวงพิศ. “วิธีการ จุดมุ่งหมาย ของประวัติศาสตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์” (เอกสารอัดสำเนา), ๒๕๒๕.

เดช บุณนาค. “วิธีการของประวัติศาสตร์” (เอกสารอัดสำเนา), ๒๕๒๕.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. “พัฒนาการของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.

- วสันต์ อติศัพท์. “ประวัตินวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.
- วิรุฐ จิตต์ผิวงาม. “พัฒนาการของการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. “นโยบายการจัดการศึกษาของไทย ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา,
๒๕๑๒.
- สุวิทย์ อารีกุล. หลักการวิจัยและการเสนอผลงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
บูรพาสาส์น, ๒๕๒๑.
- หลุยส์ กอดซ์ลัค. การเข้าใจประวัติศาสตร์ : มূলบทว่าด้วยระเบียบวิธีประวัติศาสตร์, แปลโดย
ธิดิมา พิทักษ์ไพรวรรณ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๕.
- อนันต์ ศรีโสภณ. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๑.
- Boom, Jean. Method for the Easy Comprehension of History. Translated by Beatrice Reynolds.
New York : W.W.Norton & Company, 1954.
- Good, Carter V. and Scates, D.E. Methods of Research. New York :
Appleton – Centuy – Crofts, 1954.
- Helmstadter, G.C. Research Concepts in Human Behavior. New York : Appleton – Centuy –
Crofts, 1970.
- Isaac, S. and Michael, W.B. Handbook in Research and Evaluation. California : Robert R.
Knapp, 1974.
- PiH, David C. Using Historical Sources in Antropotogy and Sociology. New York : Holt,
Rinehart and Winston, 1972.
- Wise, J.E., S.J. and others, Methods of Research in Education. Boston : D.C. Heath and
Company. 1967.



คำที่ ๑๐ : *Boston Survey*

Boston Survey เป็นการสำรวจ / ประเมินผลงาน เพื่อประเมินประสิทธิภาพของโรงเรียนต่างๆ ที่เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ.๑๘๔๕ โดย Horace Mann และ Samuel Howe ได้ริเริ่มการใช้คะแนนสอบข้อเขียนของนักเรียนในการประเมินประสิทธิภาพของการสอน และประสิทธิภาพของโรงเรียน และมีความพยายามที่จะใช้ข้อมูลที่เป็นระบบ คือ ใช้คะแนนจากการสอบข้อเขียนของนักเรียนแทนการสอบปากเปล่า เพื่อใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งครูใหญ่ Mann และ Howe จึงนับว่าเป็นผู้บุกเบิกแสวงหาวิธีในการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อใช้ในการพิจารณาแต่งตั้งครูใหญ่ อีกทั้งได้พยายามสร้างแบบสอบ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นทางการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ๒๕๔๔)

คำว่า Boston Survey นี้ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นประวัติศาสตร์ และจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำหนดให้คะแนนสอบ / ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวบ่งชี้ / ชีววัดของประสิทธิภาพทางการสอน และประสิทธิภาพของโรงเรียน อันเป็นข้อมูลนำมาสู่การพิจารณาแต่งตั้งผู้บริหารของโรงเรียน

รายการอ้างอิง

- ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. “การตั้งปัญหาในการวิจัย” การวิจัยทางการศึกษา : หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ปทานุกรมการวิจัย. นครปฐม : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๐.
- ประอร สุนทรวิภาต. “การวิเคราะห์การประเมินโครงการฝึกอบรมในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.
- ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์. “การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์” การวิจัยทางการศึกษา : หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔
-